

תיקון סעיף 18 של
הפקודה העיקרית.

10. סעיף 18 של הפקודה העיקרית יתוקן במחיקת פסקה (א) מאותו סעיף והחלפתה בפסקה הבאה:—

„(א) המונע או מפריע מספור או ממנות מחדש לפי הפקודה הזאת בעלי־חיים כל־שהם הרשומים בהוספת, בין מתוך שהוא מכתירם, או חדל מלאסוף בעלי־חיים כל־שהם הרשומים בהוספת, באותו מקום או באותם מקומות ובאותו זמן או באותם זמנים, שיקוב אותם סופר לפי סעיף 7, ולהחזיקם שם עד אשר ייספרו, ובין באופן אחר, או“.

א. ג. קאנינגהאם

נציב עליון.

20 בינואר, 1946.

פקודת בתי־חרושת.

מס' 11 לש' 1946.

פקודה הבאה לקבוע קביעות בדבר הסדרת תנאי העבודה בבתי־חרושת ובמקומות אחרים מבחינת כריאותם, בטיחותם ושלומם של בני־אדם המועבדים בהם, בדבר בטיחותן של מכונות מסוימות והביקורת עליהן, ובדבר תכליות הכרוכות בעניינים הנ"ל או קשורות אליהם.

חוק יוחק בידי הנציב העליון לפלשתינה (א"י), בעצתו של הוועד היועץ שלה, לאמור:—

1. פקודה זו תיקרא פקודת בתי־חרושת, 1946. שם קצר.

ח ל ק א' — פירוש.

2.—(1) מתוך כפיפות לקביעותיו של הסעיף הזה, יהיה פירושו של הביטוי „בית־חרושת“ מקום כל־שהוא, שבו או בתחומי גדרתו או חצרו או בתחומי הכללי מועסקים אנשים בעבודת־כפיים בתהליך כל־שהוא לצורך כל־שהוא, או הכרוך בצורך כל־שהוא, מהצרכים הבאים, דהיינו:—

- (א) עשיית מצרך כל־שהוא או חלק ממצרך כל־שהוא; או
- (ב) שינוי, תיקונו, עיסורו, מירוקו, ניקויו או רחיצתו, כביסתו, או שירתו או הריסתו של מצרך כל־שהוא; או
- (ג) הכשרתו של מצרך כל־שהוא לממכר;
- ומקום זה הוא מקום, שבו או בתחומי גדרתו או חצרו או בתחומי הכללי מתנהלת העבודה בדרך־מלאכתו או לתכלית־רווחיו של אדם, ושלמעבידם של בני־האדם המועבדים בו יש זכות־הגישה אליו או זכות־השליטה עליו;
- וכן כולל הביטוי „בית־חרושת“ את המקומות הבאים (בין שהם בתי־חרושת ובין שאינם בתי־חרושת בגדר ההגדרה הבאה לעיל), שבהם מועבדים בני־אדם בעבודת־כפיים, דהיינו:—
- (1) מספנה כל־שהיא או אנג'בנייה כל־שהיא (לרבות תחומיהם) שבהם נבנות, חוזרות ונבנות, מתקנות, חוזרות ומצויידות, ממורקות או משוברות ספינות או אניות;
- (2) מקום כל־שהוא שבו מתנהל עסק מיונם של מצרכים כל־שהם כהקדמה לעבודה, המתנהלת בבית־חרושת כל־שהוא או כרוכה בתכליותיו של בית־חרושת כל־שהוא;
- (3) מקום כל־שהוא שבו מתנהל עסק רחיצתם או מילויים של בקבוקים או כלי־קיבול או כלי־אריזה, הכרוך בתכליותיו של בית־חרושת כל־שהוא;
- (4) מקום כל־שהוא שבו מתנהל עסק רכישתם, קליעתם, קימועם, הכנתם או אריזתם של מטוה או אריג;
- (5) מכססה כל־שהיא המתנהלת כעסק־עזר לעסק אחר או הכרוכה בתכליותיו של מוסד ציבורי כל־שהוא;
- (6) מקום כל־שהוא שבו נבנים, חוזרים ונבנים או מתקנים קטרים, כלירכב או מכונות אחרות, המשמשים לצרכי־הובלה, כעסק־עזר למפעל־הובלה או למפעל העשייתי או מסחרי אחר שאינו מקום המשמש לשמור בו קטרים או כלירכב, שבו מבצעים רק מלאכת ניקוי, שטיפה, תיקונים קלים בשעת העבודה או תיאומים קלים;
- (7) מקום כל־שהוא שבו מתנהלת הדפסה בדפוס־אותיות, בליטוגרפיה, תחרית־צילום.

- או בתהליך כיוצא באלה, או כריכת־ספרים בדרך־מלאכה או למטרות רווח או בקשר אל עסק אחר המתנהל כנ"ל ;
- (VIII) מקום כל־שהוא שבו מתנהלת מלאכת עשייתם, התאמתם או תיקונם של תלבושות, תפאורות או מטלטלים, הכרוכה בהכנתם, תצוגתם או הצגתם של סרטים או הצגות־תיאטרון בדרך־מלאכה או למטרות רווח, ואותו מקום אינו כמה או חדר לבישה של תיאטרון אשר בהם נעשים רק התאמה או תיקונים מקריים ;
- (IX) מקום כל־שהוא שבו מתנהל עסק עשייתן או תיקונן של רשתות בקשר אל מלאכת־הדיג ;
- (X) מקום כל־שהוא שבו משתמשים בכוח מיכאני לרגל עשייתם או תיקונם של מצרכי מתכת או עץ, הכרוכים בעסק כל־שהוא המתנהל בדרך־מלאכה או למטרות רווח ;
- (XI) מקום כל־שהוא שבו מתנהלת הכנתם של סרטי־קולנוע בדרך־מלאכה או למטרות רווח ;
- (XII) מקום כל־שהוא שבו עושים או מכשירים מצרכים לרגל ביצוען של פעולות בניין או עבודות בנייה מכוונות, להבדיל ממקום שבו מתנהלות אותן פעולות או עבודות הנזכרות לאחרונה ;
- (XIII) מפעל־מים כל־שהוא או מקום אחר, שבו משתמשים בכוח מיכאני למטרות הספקת־מים לרבים או בקשר אל כך ;
- (XIV) מפעל־ביוב כל־שהוא שבו משתמשים בכוח מיכאני ותחנת־שאיבה כל־שהיא המשמשת בקשר אל מפעל ביוב כל־שהוא ;
- (XV) מפעל השקאה כל־שהוא שבו משתמשים בכוח מיכאני ותחנת־שאיבה כל־שהיא המשמשת בקשר אל מפעל־השקאה כל־שהוא ;
- (XVI) מפעל כל־שהוא המחולל כוח הבא מן המים ;
- (XVII) מחצבה כל־שהיא.
- (2) מסילה או מסילת־צידוד כל־שהן (שאינן חלק ממסילת־ברזל), המשמשות בקשר אל בית־חרושת ולצרכיו, יהיו רואים אותן כחלק של בית־החרושת ; אם תשמנה כל מסילה או מסילת־צידוד כאלה בקשר אל שני בתי־חרושת ומעלה, השייכים למחזיקים שונים, יהיו רואים את המסילה או את מסילת־הצידוד כבית־חרושת בפני עצמו.
- (3) חלק מבית־חרושת יוכל להיחשב — באישורו של המפקח הראשי בכתב — לבית־חרושת מיוחד, וכן יוכלו שני בתי־חרושת או יותר מזה להיחשב — באישור כיוצא בזה — לבית־חרושת אחד.
- (4) מקום־עבודה כל־שהוא, שבו עוסקים שני בני־אדם או יותר מזה — ברשות הבעל או המחזיק או לפי הסכם אחר — בעבודה כל־שהיא, שהיתה עלולה לעשות את מקום־העבודה לבית־חרושת, אילו נמצאו העובדים בו בשירותו של הבעל או המחזיק, יהיו רואים אותו — לצרכי פקודה זו — כבית־חרושת, ובמקרה שכל מקום־עבודה כזה אינו בית־חרושת מוחזק או חלק מבית־חרושת מוחזק תחלונה עליו קביעותיה של הפקודה הזאת כאילו היה בעליו של מקום־העבודה, או המחזיק בו, המחזיק בבית־החרושת, ובני־האדם העובדים בו — בני־אדם המועבדים בבית־החרושת.
- (5) לא יהיו רואים כבית־חרושת שום מקום במכרה כל־שהוא (שאינו מחצבה), או הסמוך אליו, או השייך למכרה כל־שהוא, ושהוא מקום אשר התהליך היחיד המתנהל בו הוא תהליך־עזר להשגתם, התקנתם או הכשרתם למכר של מינראלים.
- (6) כלי־אמת שמשמשים במקום, הנמצא בתחומי גדותיו או חצרו של בית־חרושת או בתחום המהווה בית־חרושת אך ורק לאיו מטרה, שאינה מן התהליכים המתנהלים בבית־החרושת, לא יהיו רואים אותו מקום כחלק מבית־החרושת, לצרכי פקודה זו, אולם יהיו רואים אותו כבית־חרושת בפני עצמו, אם הוא עשוי להיות בית־חרושת מבחינות אחרות.
- (7) לא יוצא מקום מכלל הגדרת בית־חרושת רק משום שהוא מקום קטור (תחת כיפת השמים).
- (8) מקום שיורה המנהל כן בתעודה שבכתב, בגין צרכי הפקודה הזאת, או צרכים כל־שהם ממנה, יהיו רואים סיניפים או מחלקות שונות של העבודה, הנעשית באותו בית־חרושת, כבתי־חרושת שונים.

(9) מקומות כלשהם השייכים לממשלת הוד רוממותו או למחלקה כלשהיא ממחלקותיה, או לממשלת פלשת'ינה (א"), או למחלקה כלשהיא ממחלקותיה, או לרשות מקומית כלשהיא, או המחוזים בידהן, לא יהיו רואים אותם כאילו אינם בית־חרושת ולא יוציאו מכלל פעולת סקודה זו פעולת בניין או עבודות בנייה מכונאות, שקיבלו על עצמן לבצען ממשלת הוד רוממותו או מחלקה כלשהיא ממחלקותיה, או ממשלת פלשת'ינה (א") או מחלקה כלשהיא ממחלקותיה, או רשות מקומית כלשהיא, או שהן מבוצעות בשמן, רק בגלל העובדה שהעבודה הנעשית שם אינה נעשית בדרך־מלאכה או למטרות רווח.

3.—(1) בפקודה זו יהיו למונחים הבאים הפירושים שבצידיים:

פירוש כפוף.

„אבן“ כוללת כל מיני אבני־גיר, אבני־חול, אבן־חול סידית, או בולת, „אדים“ כוללים גז או קיטור;

„בית־חרושת לח“ מובנו בית־חרושת, שלחות האוויר נוצרת בו באופן מלאכותי, מחמת קיטור או אמצעי אחר בקשר אל תהליך כלשהוא של ייצור אריגים;

„בית־חרושת מוחזק“ מובנו מקום כלשהוא שבו מפולג כוח מיכאני ממניע ראשון כלשהוא בתחומי גדרתו או חצרו של המקום — לשם שימוש בתהליכי ייצור — לחלקיו השונים של אותו מקום, שבהם מחזיקים בני־אדם שונים, באופן שחלקים אלה מהווים לפי הווק בתי־חרושת מיוחדים;

„בעל“ מובנו האדם המקבל באותו זמן שכר־דירה או רווחים מהמקום שעליו מוסבה המלה, בין שהוא מקבלם על חשבונו הוא ובין שהוא מקבלם כסוכן או נאמן בשם אדם אחר כלשהוא, או שהיה מקבלם כנ"ל, אילו הושכר או הוחכר המקום;

„דוד־קיטור“ מובנו כל כלי סגור, שבו מחולל — לצורך כלשהוא — קיטור בלחץ גדול מןהלחץ האטמוספירי, והוא כולל כל כחסך המשמש לחימום מים, שמספקים אותם לכל כלי כזה, וכל מחמם־יתר המשמש לחימום קיטור;

„חבלת־גוף“ כוללת פגיעה בבריאות;

„מחצבה“ מובנה הפירה כלשהיא לצורך כריית אבן, צפחה לוחית, שחם, או סלעים פלוטוניים או מיטאמורפיים, קורצה, שיש, צור, קרטון, חצץ וחלקי נחל, חול, חרסית או גבס, בצירוף כל בניינים, מבנים, מוסדה, מסילות־ברזל, תשמישים, מחסנים, ערמות ותילים של אשפות השייכים לכך;

„מין או תיאור“, „מבחינת בתי־חרושת, כולל קבוצת בתי־חרושת המתוארים מתוך הזכרת מקום־המצאם;

„מכונה“ כוללת רצועת־הנעה כלשהיא;

„מכרה“ מובנו כפירוש שניתן לו בפקודת המכרות;

פרק צ"ד.

„ממסרת“ מובנה כל גל, גלגל, תוף, גלגלון, מערכת גלגלים הדוקים ורפים, מקשר, שן, רצועת־הנעה או מכשיר אחר, שבעזרתם מועברת תנועת מניע ראשון למכונה או לתשמיש כלשהם או מתקבלת עלידיהם;

„מנהל“ פירושו מנהל מחלקת העבודה;

„מניע ראשון“ פירושו כל מכונה, מנוע או תשמיש אחר, המספק אנרגיה מיכאנית, הבאה מקיטור, מים, רוח, חשמל, בעירת דלק או מקור אחר;

„מסילת־ברזל“ פירושה מסילת־ברזל כלשהיא, המשמשת לצרכי תעבורה ציבורית, בין תעבורת נוסעים או סחורות ובין תעבורה אחרת, והיא כוללת מפעל כלשהוא, המשמש בקשר אל מסילת־הברזל ולצרכיה;

„מעביד“ כולל חבר־בני־אדם כלשהוא, בין שהוא מאוגד ובין שאינו מאוגד, ואת בא"כ כוחו האישי החוקי של מעביד שנפטר, ביחס אל אדם, שהוא חבר באגודה שיתופית רשומה, ועוסק בעבודה המבוצעת בידי אותה אגודה שיתופית, יהיו רואים את האגודה השיתופית — לצרכי הפקודה הזאת — כאילו היתה היא מעבידה אותו אדם; ולצרכים הנ"ל יהיו רואים אותו אדם כאילו הועבד בידי האגודה השיתופית, אף־על־פי שגומלים לו — את כל המגיע לו או מקצתו — בחלקים, ברווחים או בהשתכרות (שי"ן שחמאליה) ברוטו של האגודה השיתופית;

„מעלות“ מובנן מעלות צלסיוס ;

„כפחק“ מובנו — להוציא מקומות שבהם נאמר במפורש שלא-כן — פקיד מחלקת העבודה, שמינהו הנציב העליון להיות מפקח על עבודה או סגן מפקח על עבודה, ורימוז על מפקח על הגליל הוא—גלבי בית-חרושת כל-שהוא—רימוז על המפקח הממונה על אותו גליל, שבו נמצא בית-החרושת;

„מפקח ראשי“ מובנו פקיד מחלקת העבודה, שמינהו הנציב העליון להיות מפקח ראשי על העבודה;

„מקויים“ מובנו מקויים במצב יעיל, בכושר-עבודה יעיל ובמצב מתוקן ;

„נוחיות סניטריות“ כוללות משתנות, בתי-כיסא של מיט, בתי-כיסא של עפר, בתי-כבוד, בורות-אפר, ונוחות כל-שהיא כיוצא באלה ;

„נמל“ כולל נמלים הנקראים כך כראוי, בין שהם טבעיים ובין שהם מלאכותיים, שפכי-נהרות, נהרות שמהלכות בהן ספינות, רציפים, מזחים וזשאר מפעלים, שבהם או לידם יכולות ספינות למצוא מחסה, לטעון או לפרוק סחורות או להעלות או להוריד נוסעים ; „עבודת בנייה מכוואית“ מובנה בניית קו מסילת-ברזל כל-שהוא או מסילת-ציוד כל-שהיא, ובנייתם, שינוי-מבניהם או תיקונם (לרבות מילוי מישקים מחדש וצביעה מחדש) או הריסתם של מספנה, נמל, מקום ניווט בפנים הארץ, מנהרה, גשר, אבול, מפעל-מים, מקוה-מים, קרצנורות, אמת-מים, ביב, או מפעל-ביוב, והיא תכלול אותן עבודות אחרות שיהיה הנציב העליון במועצה עשוי לנקוב אותן בצו ;

„פנסק כללי“ מובנו פנסק המתנהל בהחאם לדרישות סעיף 72 ;

„פעולת-בנייה“ מובנה בניית בניין, שינוי במבנהו, תיקונו או החזקתו (לרבות מילוי מישקים מחדש, קישוט מחדש וניקויו החיצוני של המבנה), הריסת בניין, ועבודת-הכנה לבניין שאומרים לבנותו והנחת יסודותיו, אולם אין היא כוללת פעולה כל-שהיא, שהיא עבודה בנייה מכוואית בגדר מובנה של פקודה זו ;

„רצועת הנעה“ כוללת כל רצועה או חבל מניעים ;
„תהליך“ כולל את השימוש בכל מנוע מכוח עצמו.

(2) לצרכי פקודה זו רואים מכוונת כאילו נבנו או נבנו מחדש לפני חקיקתה או תחילת תקפה של פקודה זו או התקנת כללים לפי פקודה זו, ורואים בית-חרושת או בניין כאילו נבנה, נבנה מחדש, הורחב, הוסף או נהפך לשמש כבית-חרושת, לפני חקיקתה או תחילת תקפה של פקודה זו או לפני הפעלתה של קביעה כל-שהיא מקביעותיה של הפקודה הזאת, אם החל לבנות, לבנות מחדש, להרחיב, להוסיף, או להפוך לפני חקיקתה או תחילת תקפה של הפקודה הזאת, או לפני התקנת כללים לפי פקודה זו, או לפני הפעלתה של קביעה כל-שהיא מקביעות הפקודה הזאת, הכול לפי העניין.

(3) לצרכי הפקודה הזאת, לא יהיו רואים בית-חרושת כבית חרושת, שבו משתמשים בכוח מיכאני, רק מחכת שמשתמשים בו בכוח מיכאני כדי להסיק, לאוורר או להאיר את הדרי-העבודה או חלקים אחרים של בית-החרושת.

(4) לצרכי פקודה זו, רואים תעסוקה כהעבדה ממושכת, אלא-אם תופסק למשך חצי-שעה לפחות.

ח ל ק ב' — הטלת הפקודה.

4. להוציא מקרים שבהם קובעת הפקודה הזאת קביעות אחרות במפורש תחולנה קביעות הפקודה הזאת רק על בתי-חרושת, כפי שהוגדרו בפקודה הזאת, אולם היא תחול על כל בתי-החרושת האלה, אלא-אם מתלבנת כוונה להיפוכו של דבר.

5.—(1) הפקודה הזאת תחול על בתי-חרושת, השייכים לממשלת הוד רוממותו או לממשלת פלשתינה (א"י), או התפוסים בידיהם, ועל פעולות-בניין ועבודות בנייה מכוואית שקיבלו על עצמן ממשלת הוד רוממותו או ממשלת פלשתינה (א"י), או שקיבלו מטעמן ; אולם בשעת-הירוס ציבורית כל-שהיא, רשאי הנציב העליון לפטור — בצו, במידה ולמשך התקופה הנקובה בצו — מקביעותיה של הפקודה הזאת בית-חרושת כל-שהוא, השייך לממשלת הוד רוממותו או לממשלת פלשתינה (א"י), או פעולות-בניין או עבודות בנייה מכוואית כל-שהן

הטלה כללית של הפקודה.

הטלת הפקודה על בתי-חרושת השייכים לממשלה.

שקיבלו על עצמן ממשלת הוד רוממותו או ממשלת פלשתינה (א"י), או שקיבלו מטעמן, או בית־החרושת כל־שהוא לגבי עבודה, הנעשית למען ממשלת הוד רוממותו או ממשלת פלשתינה (א"י).

(2) בסעיף זה —

„ממשלת הוד רוממותו“ כוללת מחלקה כל־שהיא ממחלקותיה; וכן
„ממשלת פלשתינה (א"י)“ כוללת מחלקה כל־שהיא ממחלקותיה.

ח ל ק ג' — בריאות (קביעות כלליות).

6. כל בית־חרושת יקויים במצב נקי וללא שפכים הבאים מתעלת־ניקון, נוחות סניטרית או מטוּרד כל־שהם, ובלי לפגוע בכללותה של הקביעה הקודמת —

(א) תסולקנה הצטברויות של לכלוך ואשפה — מדי יום ביומו, בשיטה נאותה — מרצפותיהם וסדורותיהם (סמ"ך קמוצה) של חדרי־העבודה ומן חדרי המדרגות והפרוזדורים;

(ב) רצפת כל חדר־עבודה תנוקה לפחות אחת לשבוע בשיטה או — אם כה יעיל הדבר ונאות — בטאטוא או בשיטה אחרת;

(ג) כל קירות ומחיצות פנימיים, וכל תקרות ומרומי חדרים, וכן כל קירות, דפנות ומרומי פרוזדורים וחדרי מדרגות —

(1) מקום ששטהם חלק ובלתי־חדיר — יישטפו לפחות אחת לכל תקופה של ארבעה־עשר חודש במים חמים ובסבון או בחומר־ניקוי נאות אחר, או ינוקו באותה שיטה אחרת שיאשרנה המפקח על הגליל;

(11) מקום שמקיימים אותם צבועים בצבע־שמן או מחופים לכה, יש לצבעם מחדש או לפחותם לכה מחדש אחת לכל תקופה של שבע שנים, ולפחות אחת לכל תקופה של ארבעה־עשר חודש יש לשטפם במים חמים ובסבון או בחומר־ניקוי נאות אחר, או לנקותם באותה שיטה אחרת שיאשרנה המפקח על הגליל;

(111) במקרים אחרים יש לקיימם מסויידים, ויש לחזור ולסידם לפחות אחת לכל תקופה של ארבעה־עשר חודש:

בתנאי כי —

(1) פרט לכשדורש המפקח על הגליל דרישות אחרות במקרה כל־שהוא, לא תחולנה קביעות פסקה (ג) של סעיף זה על בית־חרושת כל־שהוא, שאין משתמשים בו בכח מיכאני ועובדים בו פחות מעשרה בני־אדם; וכן

(11) מקום שנראה למפקח על הגליל כי בבית־חרושת כל־שהוא או בחלקיו אין צורך בקביעות כל־שהן מהקביעות הקודמות של סעיף זה כדי להחזיק את בית־החרושת במצב נקי, או שלרגל מסיבות מיוחדות אין הן נאותות או מספיקות לתכלית הזאת, יהיה הלה רשאי — אם חושב הוא את הדבר לנכון — להורות, בתעודת־אישור שבכתב, כי הקביעות ההן לא תחולנה על אותו בית־חרושת או על חלקיו, או תחולנה לפי מה שתשוגינה בתעודת־האישור.

7.—(1) בשעה שמתנהלת עבודה בבית־חרושת, לא תשרור בו צפיפות, עד־כדי לגרום סיכון של פגיעה בבריאותם של בני־האדם העובדים בו.

(2) מבלי לפגוע בכללותן של קביעות סעיף־קטן (1), יהיו רואים בית־חרושת כצפוף כנ"ל, אם מספר בני־האדם המועסקים בו בבת־אחת בחדר־עבודה כל־שהוא הוא כזה, שהשטח המעוקב המחושב לכל אדם המועסק בחדר הוא פחות מאחד־עשר מטרים מעוקבים:

בתנאי שאם נופת המפקח הראשי לדעת כי — לרגל התנאים המיוחדים שבהם מתנהלת העבודה בחדר־עבודה כל־שהוא — תהיה הטלתו של סעיף־קטן זה על אותו חדר־העבודה בלתי־נאותה או בלתי־נחוצה, יהיה רשאי להוציא — בתעודת־אישור שבכתב — את חדר העבודה מכלל הקביעות ההן, מתוך כפיפות לתנאים כל־שהם שיהיו נקובים בתעודה.

(3) לגבי חדר כל־שהוא, המשמש כחדר־עבודה בתאריך חקוקה של הפקודה הזאת — תהיה לסעיף־קטן (2) נפקות למשך תקופת שלוש שנים שלאחר אותו תאריך, ואם דותקן — לפני תום אותה תקופה — איורור מיכאני יעיל ונאות, למשך תקופה נוספת של שלוש

צפיפות.